СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

„Димитър А. Ценов" - Свищов

KreativEU
Knowledge & Creativity European University

Международна научно-практическа конференция

90 години дарителство, знание, иновации и устойчиво развитие в СА „Д. А. Ценов" – Свищов

Том III

5-7 ноември 2026 г.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

90 ГОДИНИ ДАРИТЕЛСТВО, ЗНАНИЕ, ИНОВАЦИИ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Свищов, 5-7 ноември 2026 г.

Посветена на 90 години от създаването на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Сборник с доклади

ТОМ III

Международната научно-практическа конференция е организирана при изпълнение на Административен договор № КП-06-МНФ/23 от 18.08.2026 г. (BNSF-1.010-0023-C01) на Фонд „Научни изследвания“ при МОН по Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2026

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Марин Маринов
Ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – председател
Проф. д-р Красимир Шишманов
Проф. д. н. Божидар Божинов
Проф. д-р Любчо Варамезов
Доц. д-р Маргарита Шопова
Доц. д-р Ваня Григорова
Доц. д-р Румен Ерусалимов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Драгомир Илиев
Доц. д-р Иван Марчевски
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Сергей Найденов
Доц. д-р Катя Личева
Проф. д-р Пенка Шишманова
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Пепа Стойкова
Доц. д-р Михаил Чиприянов
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Теодора Филипова
Ст. преп. Елка Узунова
Ст. преп. д-р Радослав Николов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Здравко Любенов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Галина Чиприянова
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Красимира Славева
Гл. ас. д-р Асен Божиков
Ст. преп. д-р Венцислав Диков

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Проф. д-р Атанас Атанасов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Красимир Шишманов
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Танер Исмаилов
Доц. д-р Здравко Любенов
Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Валентин Милинов
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Зорница Петкова

Публикуваните материали са рецензирани по метода на двойно сляпо рецензиране. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете. Фонд „Научни изследвания“ не носи отговорност за съдържанието на докладите, представени на научния форум, както и за съдържанието на рекламните и други материали за него.

ISBN 978-954-23-2690-8 (print)
ISBN 978-954-23-2691-5 (online)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

90 YEARS OF CHARITY, KNOWLEDGE, INNOVATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS - SVISHTOV

Svishtov, 5th - 7th November 2026

Dedicated to the 90th anniversary since the establishment of D. A. Tsenov Academy of Economics

Conference Proceedings

VOLUME III

The International Scientific and Practical Conference was organized in the implementation of Administrative Contract № КП-06-МНФ/23 of August 18, 2026 (BNSF-1.010-0023-C01), awarded by the Bulgarian National Science Fund at the Ministry of Education and Science under the Procedure for Support of International Scientific Forums Held in the Republic of Bulgaria

Tsenov Academic Publishing House
Svishtov
2026

PROGRAM COMMITTEE
Assoc. Prof. Marin Marinov, PhD
Rector of D. A. Tsenov Academy of Economics
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Prof. Bozhidar Bozhinov, PhD
Prof. Lyubcho Varamezov, PhD
Assoc. Prof. Margarita Shopova, PhD
Assoc. Prof. Vanya Grigorova, PhD
Assoc. Prof. Rumen Jerusalemov, PhD
Assoc. Prof. Plamen Yordanov, PhD
Assoc. Prof. Dragomir Iliev, PhD
Assoc. Prof. Ivan Marchevski, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD
Assoc. Prof. Katya Licheva, PhD
Prof. Penka Shishmanova, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Plamen Petkov, PhD
Assoc. Prof. Pepa Stoykova, PhD
Assoc. Prof. Mihail Chipriyanov, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Teodora Filipova, PhD
Senior Lecturer Elka Uzunova
Senior Lecturer Radoslav Nikolov, PhD

ORGANIZING COMMITTEE
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov. PhD, Chairman
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Prof. Atanas Atanasov, PhD
Assoc. Prof. Galina Chipriyanova, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Ch. Assist. Prof. Asen Bozhikov, PhD
Sen. Lect. Ventsislav Dikov

EDITORIAL BOARD
Prof. Atanas Atanasov, PhD – Chair
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Assoc. Prof. Taner Ismailov, PhD
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov, PhD
Assoc. Prof. Galya Ivanova-Kuzmanova, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Hristo Sirashki, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Valentin Milinov, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Ventsislav Vasilev, PhD
Assoc. Prof. Zornitsa Petkova, PhD

The published materials have been peer-reviewed using the double-blind review method. The authors are solely responsible for the content of the materials, the opinions expressed, the data used, the cited sources, and the linguistic formatting of the texts. The Bulgarian National Science Fund bears no responsibility for the content of the papers presented at the scientific forum, nor for the content of its promotional or other materials.

ISBN 978-954-23-2690-8 (print)
ISBN 978-954-23-2691-5 (online)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОМ III
ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА

THE FRANCHISE BUSINESS MODEL IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL BUSINESS: OPPORTUNITIES AND LEGAL PERSPECTIVES
Prof. Dr. Emilija Gjorgjioska, PhD, Prof. Dr. Tatjana Spaseska, PhD, Prof. Dr. Aneta Risteska-Jankuloska, PhD, Prof. Dr. Dragica Odzaklieska, PhD 9

ЧОВЕШКИЯТ КАПИТАЛ КАТО ФАКТОР ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ УСПЕХ – ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ СРЕД МЛАДИ БЪЛГАРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ
Проф. д-р Любчо Варамезов, докторант Любомир Николов..... 19

ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СХЕМИ ЗА КАЧЕСТВО ПРИ СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРОДУКТИ И ХРАНИ В БЪЛГАРИЯ
Проф. д-р Марина Николова..... 27

ПРИЛАГАНЕ НА КЛЪСТЕРЕН АНАЛИЗ ПРИ МОНИТОРИНГ НА ДЕБИТОРСКАТА ЗАДЛЪЖНЯЛОСТ
Проф. д-р Светослав Илийчовски..... 37

ФОЛКЛОРНИЯТ ТУРИЗЪМ КАТО РЕСУРС ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОД
Проф. д-р Теодора Димитрова, д-р Захарина Томова 47

ОЦЕНКА НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА НА ВЪТРЕШНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ В КОНТЕКСТА НА ХРАНИТЕЛНАТА СИГУРНОСТ НА БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Ангел Саров, Гл. ас. д-р Михаела Михайлова, гл. ас. д-р Даниела Цвяткова, гс. д-р Боряна Козарева, ас. Диляна Бояджиева 54

ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ НА БАЛКАНИТЕ – ХРОНОЛОГИЯ И ВЪЗМОЖНОСТИ
Доц. д-р Добрин Ганчев, доц. д-р Сергей Найденов 62

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА УПРАВЛЕНСКИЯ ПРОЦЕС В СЪВРЕМЕННИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА
Доц. д-р Елена Йорданова, гл. ас. д-р Георги Ангелов, гл. ас. д-р Цветан Марков..... 73

ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ - ВОДЯТ ЛИ ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ НАГЛАСИ ДО ГОТОВНОСТ ЗА ПОЕМАНЕ НА РАЗХОДИ?
Доц. д-р Емил Николов 78

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА БИЗНЕСА – ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ КОНТЕКСТ
Доц. д-р Искра Пантелеева, проф. д-р Беата Сковрон-Миелник, гл. ас. д-р Себастиан Наройчик..... 88

ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ И ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ КАТО ДВИГАТЕЛИ НА НОВИТЕ ТЕНДЕНЦИИ В ТУРИЗМА
Доц. д-р Любка Илиева, проф. д.ик.н. Марина Алексеевна Измайлова 97

ИНОВАЦИОННИ ПОДХОДИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ТУРОПЕРАТОРСКАТА ДЕЙНОСТ
Доц. д-р Любомира Тодорова 105

СЕМЕЙНИЯТ БИЗНЕС В БЪЛГАРИЯ КАТО МОДЕЛ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКА ДЕЙНОСТ
Доц. д-р Петранка Мидова 112

ПРИНОС НА ИКОНОМИКАТА НА СПОДЕЛЯНЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Петя Иванова..... 119

ИЗСЛЕДВАНЕ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА АНАЛИЗА НА ГОЛЕМИ ДАННИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ РИТЕЙЛ СЕКТОРА: ПРИМЕРИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ СТРАНИ
Доц. д-р Симеонка Петрова..... 127

THE ROLE OF DIGITAL ECOSYSTEMS IN ACCELERATING ENTREPRENEURIAL CAPACITY IN EMERGING ECONOMIES
Assoc. Prof., PhD Tatiana Bucos..... 137

ТУРИЗЪМ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНА ИКОНОМИЧЕСКА И ГЕОПОЛИТИЧЕСКА КРИЗА
Доц. д-р Тихомир Личев..... 145

СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА – ХАРАКТЕРИСТИКИ, ЦЕЛИ, ОБХВАТ
Гл. ас. д-р Ваня Ганева..... 151

ДИСПРОПОРЦИИ В ДИГИТАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова, гл. ас. д-р Иван Маринов..... 158

СЪТРУДНИЧЕСТВОТО И ИНДУСТРИАЛНИТЕ ЕКОСИСТЕМИ КАТО ДВИГАТЕЛИ ЗА ИНОВАЦИИ И РАЗВИТИЕ НА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ
Гл. ас. д-р Ивайло Костов 166

THE INTRODUCTION OF THE EURO AND THE FUTURE OF RETAIL TRADE IN BULGARIA: ATTITUDES AND PROSPECTS
Head Assist. Prof. PhD, Ivan Marinov 173

СЪВРЕМЕННИ АГРОБИЗНЕС РЕШЕНИЯ В КОНТЕКСТА НА КРЪГОВАТА ИКОНОМИКА
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева..... 181

ДИГИТАЛНО ПРЕПОЗИЦИОНИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ: ИНОВАЦИИ, МАРКЕТИНГ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ
Гл. ас. д-р Кристина Шопова, д-р Юлия Проценко 188

СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ГРИФИД ХОТЕЛИ
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 196

ТЪРГОВСКИ КОМУНИКАЦИИ И ИЗПОЛЗВАНЕТО ИМ ОТ СЪВРЕМЕННИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФИРМИ
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева 204

ДОВЕРИЕТО В СПОДЕЛЯНЕТО НА ЗНАНИЯ
Гл. ас. д-р Явор Станев 208

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО В КОНТЕКСТА НА НАГЛАСИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО И БИЗНЕС
Ас. д-р Александър Личев 217

ТЕНДЕНЦИИ ПРИ РЕГИСТРАЦИЯТА НА ДРУЖЕСТВА С ПРОМЕНЛИВ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ
Ас. д-р Елена Вълчева 225

ТЪРГОВСКИТЕ ФИРМИ В СВИЩОВ В ПЕРИОДА ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО ДО ВОЙНИТЕ (1912-1918 Г.) – ОБЩ ПРЕГЛЕД
Преп. д-р Емилия Вачева 232

СПЕЦИФИКИ ПРИ „МОДУЛИРАНЕ“ НА ПРАВООТНОШЕНИЯТА В АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ /ОБЗОР НА ПОРОЧНАТА САНКЦИОННА ПРАКТИКА
Преп. Игнат Папазов 240

ОБОГАТЯВАНЕТО НА ДЛЪЖНОСТТА – СТРАТЕГИЯ ЗА МОТИВАЦИЯ И ПРЕДПОСТАВКА ЗА ФОРМИРАНЕ НА НЕФОРМАЛНИ ИНОВАЦИОННИ МРЕЖИ
Докторант Анелия Станева 246

РЕТРОСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ В РАЗВИТИЕТО НА ПОДХОДА ЛИДЕР КЪМ ВОМР
Докторант Аделина Ангелова 253

ПОТЕНЦИАЛ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОЛФ ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ
Докторант Ангел Ангелов 263

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАЕТОСТТА И РЕГИОНАЛНИ РАЗЛИЧИЯ В БАЛНЕО, СПА И УЕЛНЕС ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ
Докторант Антоанета Христова, ас. д-р Бартош Марчинковски 270

ДИСБАЛАНСИ И ПАЗАРНИ ДЕФОРМАЦИИ НА ПОЗЕМЛЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ
Докторант Атанас Атанасов 278

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ ПОТЕНЦИАЛА НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪВРЕМЕННИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА В КОНТЕКСТА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
Докторант Боримил Шопов 285

КЛИМАТОЛЕЧЕНИЕТО КАТО СПЕЦИАЛИЗИРАНА ФОРМА НА ЗДРАВНИЯ ТУРИЗЪМ: ТЕОРЕТИЧЕН АНАЛИЗ И КОНЦЕПТУАЛНО ПОЗИЦИОНИРАНЕ
Докторант Ваня Стоева-Андонова..... 290

ОТ ЛИНЕЙНИЯ КЪМ КРЪГОВИЯ МОДЕЛ: КОНЦЕПТУАЛНИ ОСНОВИ И СЕКТОРНИ ПРОЯВЛЕНИЯ В ТУРИЗМА
Докторант Виктория Георгиева Джамбазка..... 297

ДИГИТАЛИЗАЦИЯ В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ – ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ЦЕЛЕВИ ОРИЕНТИРИ
Докторант Деница Гъркова 306

ЗАЩО ESG НЕ РАБОТИ (И КАК ДА ГО НАПРАВИМ ДА РАБОТИ): КРИТИЧЕН АНАЛИЗ НА ESG ПРАКТИКИТЕ В МСП
Докторант Десислава Белева-Димитрова 313

МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ КАТО ФАКТОР ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ
Докторант Ива Пламенова Панайотова..... 324

ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ИНОВАЦИИ КАТО ФАКТОР ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ
Докторант Калин Борисов..... 332

ФИНАНСИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ ЧРЕЗ НПВУ И ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ
Докторант Мария Иванова Павлова-Кондрова..... 340

ЗАПЛАХИ ЗА КОРПОРАТИВНАТА СИГУРНОСТ ПРЕД ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
Докторант Ралица Йовчева..... 349

ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ КАТО ФАКТОР ЗА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ
Докторант Теодора Попова 357

РАЗВИТИЕ НА ИНДУСТРИЯТА В БЪЛГАРИЯ – РЕТРОСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ
Докторант Тихомир Георгиев..... 367

РОЛЯТА НА КЕТЪРИНГ ОБСЛУЖВАНЕТО КАТО ФАКТОР ЗА ПОВИШАВАНЕ АТРАКТИВНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ СЪБИТИЯ
Докторант Цветелина Петрова..... 375

СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОДИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ
Докторант Цветелина Телбис 382

ИНТЕГРИРАНЕ НА КРЪГОВИ БИЗНЕС МОДЕЛИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА КАТО ОСНОВА ЗА ПРЕХОД КЪМ ИНДУСТРИЯ 5.0
Докторант Захари Пенев..... 390

ESG PERFORMANCE AND MARKET VALUATION IN CHINA'S INDUSTRIAL SECTOR: THE MODERATING ROLE OF IDIOSYNCRATIC RISK
PhD student Yan Fu 398

R&D CAPITAL INTENSITY AND FIRM VALUE IN CHINA'S INDUSTRIAL SECTOR: EVIDENCE FROM OWNERSHIP HETEROGENEITY
PhD student Xinyue Du 412

UNMANNEDSTORES–НОВАТА КОНЦЕПЦИЯ В СВЕТОВНАТА ТЪРГОВСКА ПРАКТИКА
Студент Аница Декова 425

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА И НЕЙНОТО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ
Студент Борислава Горецова 431

ВЛИЯНИЕТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ВЪРХУ УПРАВЛЕНСКИТЕ РЕШЕНИЯ В МАЛКИЯ БИЗНЕС
Студент Даяна Пламенова Лучева 441

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

ELENA DALLES AND PHILANTHROPY IN BELLE ÉPOQUE: HERITAGE, SOCIAL IMPACT AND CULTURAL LEGACY
Prof. Dr. Hab. Silviu Miloiu 455

РЕСУРСНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ИИ-БАЗИРАНИ СИСТЕМИ В БЪЛГАРСКИТЕ ЧИТАЛИЩА
Доц. д-р Александрина Александрова, гл. ас. д-р Атанаска Решеткова, гл. ас. д-р Евгени Овчинников 487

ОТВЪД РЕКА ДУНАВ: НЕВИДИМИЯТ ИКОНОМИЧЕСКИ, ИНТЕЛЕКТУАЛЕН И КУЛТУРЕН МОСТ МЕЖДУ СВИЩОВ И БУКУРЕЩ ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ
Доц. д-р Александър Ганчев 495

КУЛТУРНОТО И ПРИРОДНОТО НАСЛЕДСТВО КАТО ОБЕКТ НА УСТОЙЧИВАТА ОТЧЕТНОСТ
Доц. д-р Галина Чиприянова, студент Emanuel Proenca Gomes, студент Rodrigo Miguel Gomes Rodrigues, студент Lara Alexandra De Paiva Tome, студент Miguel Angelo Bretes Pereira Carolo студент Santiago Pimenta Fernandes, студент Faisal S. A. Abulhatal 502

ПАРАДОКСИТЕ НА ЕДИН ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТ: РЕСТОРАНТ И БАР-ВАРИЕТЕ „ЦИГАНСКИ ТАБОР“ МЕЖДУ ЕТНИЧЕСКАТА КУЛТУРА И КОМЕРСИАЛНАТА ЕКЗОТИЗАЦИЯ
Доц. д-р Йелис Еролова, гл. ас. д-р Бехрин Шопова 509

РАЗВИТИЕ НА СТОПАНСКАТА ЕТИКА В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Катя Личева 517

REMARKABLE, VETERAN AND MONUMENTAL TREES AS HERITAGE: RECOGNITION AND THE GOVERNANCE OF CARE IN SELECTED EUROPEAN JURISDICTIONS
Assoc. Prof. Lucia Nováková, PhD, Prof. Dr. Hab. Silviu Miloiu 522

ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯТ МОДЕЛ НА СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ „ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“ ЗА КАЧЕСТВО И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ – 90 ГОДИНИ ЛИДЕРСТВО В ИКОНОМИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА СТРАНАТА
Доц. д-р Росица Колева 540

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИНОВАЦИИ В КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ
Гл. ас. д-р Милен Атанасов, ас. д-р Йоана Константинова..... 550

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE EDUCATION SYSTEM
Senior Instructor PhD in Economic Sciences Fuad Jabbarov Zeydulla Oglu 558

POTENTIAL OF INTERNATIONAL LEGAL FRAMEWORKS PROTECTING INTRINSIC VALUES IN CULTURAL HERITAGE
Assistant Professor PhD Said Edaich 567

MANAGEMENT OF CULTURAL-RELIGIOUS HERITAGE: HISTORICAL, SPIRITUAL, AND INTERNATIONAL DIMENSIONS OF FÁTIMA AND CZĘSTOCHOWA
Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska, PhD, Katarzyna Mazur-Włodarczyk, PhD, Elżbieta Karaśq, PhD..... 576

INDUSTRY-ORIENTED CHINESE CRAFTS: AN EXPECTATIONS PERSPECTIVE
Katarzyna Mazur-Włodarczyk, PhD, Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska, PhD 588

WOMEN DONATIONS TO SWEDISH RELIGIOUS INSTITUTIONS
PhD student Ciocoiu Elena-Adriana 599

РОЛЯТА НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕТО НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО
Студент Димитрийка Атанасова Чакова 606

КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО КАТО РЕСУРС ЗА МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ В МАЛКИТЕ ГРАДОВЕ
Студент Николина Кирякова 615

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА И НЕЙНОТО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

Студент Борислава Горецова[1]

Резюме: *Настоящият доклад изследва същността и значението на отрасловата структура на икономиката като ключов фактор за устойчиво икономическо развитие. Разгледани са основните икономически сектори – първичен, вторичен, третичен и четвърти, както и тяхната роля в процеса на общественото производство. Направен е анализ на отрасловата структура в България, като се акцентира върху водещата роля на сектора на услугите. Очертани са основните тенденции и перспективни направления за развитие на българската икономика, включващи селско стопанство, лека промишленост, туризъм, аутсорсинг и машиностроене.*

Ключови думи: *отраслова структура, икономическо развитие, сектори на икономиката, икономика на България, конкурентоспособност*

JEL: L16, O11, O52

SECTORAL STRUCTURE OF THE ECONOMY AND ITS IMPORTANCE FOR ECONOMIC DEVELOPMENT

Borislava Goretsova, student

Abstract: *This report explores the nature and significance of the sectoral structure of the economy as a key factor for sustainable economic development. The main economic sectors - primary, secondary, tertiary, and quaternary - and their roles in the process of social production are examined. An analysis of the sectoral structure in Bulgaria is conducted, emphasizing the leading role of the services sector. The main trends and prospective directions for the development of the Bulgarian economy are outlined, including agriculture, light industry, tourism, outsourcing, and mechanical engineering.*

Keywords: *sectoral structure, economic development, economic sectors, Bulgarian economy, competitiveness*

JEL: L16, O11, O52

Въведение

Икономиката е обществена наука, която изучава как икономическите субекти (домакинствата, фирмите и държавата) правят избор при използването на оскъдни ресурси, за да задоволят своите неограничени потребности.

[1] borislava.goretsova@gmail.com, Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Нейната основна цел е да анализира процесите на производство, разпределение, обмен и потребление на стоки и услуги.

Първо правило и основен проблем на икономиката произтича от факта, че човешките потребности са практически неограничени, а ресурсите за тяхното задоволяване са ограничени и оскъдни. Именно това несъответствие между неограничените потребности и ограничените ресурси налага необходимостта от ефективно използване и рационално разпределение на наличните производствени фактори.

Ресурсите, необходими за производството на стоки и блага включват:

- всички дарове от природата: земя, вода, полезни изкопаеми, гори и климатични условия;
- човешки ресурси и труд - физическите и умствените усилия на хората, вложение в производствения процес;
- капитал и инвестиционни ресурси - създадените от човека средства за производство като машини, сгради, съоръжения и софтуерни инструменти и не на последно място - предприемаческите способности. Те представляват умението да се комбинират успешно останалите ресурси, да се управляват рисковете и да се внедрят иновации.

Ограничеността на ресурсите поставя пред обществото необходимостта да се прави избор какво да се произвежда, в какви количества и по какъв начин да се организира икономическата дейност.

В структурата на националната икономика различните икономически дейности се групират в отрасли според техния предмет и характер на дейност.

Отрасловото разделение позволява да се анализира състоянието на икономиката, да се оцени приносът на отделните икономически дейности и да се проследят процесите на икономическо развитие. Обект на настоящата разработка е отрасловата структура на нашата страна. Предмет са тенденциите в нейното развитие на съвременния етап в условията на преход към устойчива и конкурентноспособна българска икономика. Настоящият доклад има за цел да представи същността на отрасловата структура на икономиката, основните икономически отрасли, тяхното значение за икономическото развитие и тенденциите в развитието на икономиката на България.

Същност и значение на отрасловата структура

Отрасловата структура на икономиката представлява разпределението на икономическите дейности в отделни отрасли според характера на производството, използваните ресурси, създаваните продукти и услуги и техния принос към националната икономика (Денева, 2013) . Тя отразява начина, по който е организирано стопанството на една държава и показва относителния дял на различните икономически дейности в създаването на брутен вътрешен продукт, заетостта и икономическото развитие.

Под понятието „отрасъл“ се разбира икономическа категория, чрез която се обединяват относително еднородни производства и услуги въз основа на определени общи характеристики. Групирането се извършва според сходството в използваните производствени технологии, икономическото предназначение на създаваната продукция, възможностите за последователно свързване на производствените процеси, както и според сходството в използваните суровини, материали и характера на положения труд.

Независимо кой критерий се използва при класифицирането, в рамките на всеки отделен отрасъл съществува вътрешно разнообразие от дейности и производства. Това разнообразие води до формирането на подотрасли, които представляват по-детайлно и конкретно разделение на икономическите дейности и позволяват по-прецизно разграничаване на производствените процеси в рамките на съответния отрасъл.

Разграничаването на отделните отрасли се осъществява на базата на следните основни признаци: наличие на определен брой самостоятелни еднородни продукти; единство в икономическото предназначение на продукцията (химически продукти, машини, храни); специфична база, изразяваща се в определени видове машини и съоръжения, а така също и технологии; определена еднородност на използваните суровини и материали; специфичен професионален състав - металурзи, химици, стругари, шивачи, дърводелци и т.н.

Отрасловата структура не е постоянна величина, а се променя във времето под влияние на икономическите, социалните и технологичните процеси. В икономически по-развитите държави обикновено се наблюдава намаляване на относителния дял на първичния сектор и увеличаване значението на услугите и високотехнологичните дейности.

Ефективната отраслова структура създава предпоставки за устойчив икономически растеж, по-висока производителност, конкурентоспособност и по-добро използване на ограничените производствени ресурси.

Отрасловата структура на икономиката има съществено значение за цялостното развитие на всяка държава, тъй като определя начина, по който се използват наличните ресурси и се формира икономическият растеж. Балансът между отделните отрасли влияе пряко върху ефективността на националното стопанство и неговата конкурентоспособност.

Една от основните функции на отраслите е създаването на заетост. Различните сектори на икономиката осигуряват работни места за населението, като по този начин допринасят за намаляване на безработицата и повишаване на жизнения стандарт.

Отраслите имат ключова роля и за икономическия растеж, тъй като чрез тях се създава брутният вътрешен продукт на страната. Развитието на промишлеността, услугите и високотехнологичните дейности води до увеличаване на производителността и добавената стойност в икономиката.

Съществено значение има и ролята на отраслите за международната търговия. Чрез износа на продукция и услуги страната участва в глобалните икономически процеси и укрепва своите външноикономически позиции. Отрасловата структура влияе и върху привличането на инвестиции. Добре развитите сектори създават благоприятна среда за чуждестранни и местни инвестиции, което допълнително стимулира икономическото развитие.

Отрасловата структура е основен фактор за устойчивото икономическо развитие, тъй като определя както ефективността на използване на ресурсите, така и възможностите за бъдещ растеж на националното стопанство.

Основни отрасли на икономиката

Според характера на икономическата дейност отраслите традиционно се разделят на първичен, вторичен и третичен сектор, а в съвременните икономически условия се обособява и четвърти сектор, свързан със знанието, информационните технологии и иновациите. Това деление позволява по-ясно да се анализира структурата на националната икономика и ролята на отделните дейности в процеса на общественото производство. Всеки от тези сектори има специфични функции и принос към икономическото развитие.

Първичният сектор обхваща икономически дейности, свързани с добиването и използването на природните ресурси. Той представлява основата на икономическата система, тъй като осигурява суровини за останалите отрасли. Към този сектор се включват земеделието (растениевъдство и животновъдство), горското стопанство, риболовът и добивната промишленост. Характерна особеност на първичния сектор е силната му зависимост от природно-климатичните условия и наличието на природни ресурси.

Вторичният сектор включва дейности, свързани с преработката на суровини и производството на готови продукти. Той играе ключова роля в индустриалното развитие на всяка икономика. Към този сектор се отнасят промишлеността, строителството, енергетиката и различни преработващи производства като машиностроене, химическа, текстилна и хранително-вкусова промишленост. Основната му функция е да създава добавена стойност чрез превръщане на суровините в готова продукция.

Третичният сектор обхваща сферата на услугите, която има все по-голямо значение в съвременните икономики. Той не произвежда материални стоки, а предоставя различни видове услуги на населението и бизнеса. В този сектор се включват търговията, транспортът, туризмът, банковото и застрахователното дело, образованието, здравеопазването и публичните услуги.

Четвъртият сектор представлява съвременен етап в развитието на икономиката и е свързан със знанието, информационните технологии и иновациите. Той има все по-голямо значение в условията на дигитализация и глобализация. Към него се отнасят информационните технологии, софтуерната индустрия, телекомуникациите, научноизследователската и развойната

дейност, както и различни високотехнологични и иновативни услуги. Основната му характеристика е, че се базира на знания, информация и интелектуален труд.

Отраслова структура в България

Отрасловата структура на икономиката в България отразява съотношението между основните сектори - първичен, вторичен, третичен и четвърти сектор. В съвременните условия българската икономика се характеризира с доминиращ дял на сектора на услугите, следван от индустрията, докато земеделието има по-малък относителен дял в създаването на брутната добавена стойност. По данни на НСИ за 2024 г. секторът на услугите формира 73,1% от добавената стойност, индустриалният сектор – 24,2%, а аграрният сектор – 2,7% (Национален статистически институт, 2025).

Първичният сектор в България включва земеделие, животновъдство, горско стопанство и добив на природни ресурси. Страната разполага с благоприятни природни условия и плодородни земеделски райони, което определя значението на растениевъдството. Основни земеделски култури са пшеница, слънчоглед, царевица, ечемик, както и зеленчуци и плодове в определени региони. Състоянието и развитието на сектора следва да се разглеждат на основата на официалните аграрни доклади, които представят данни за производството, външната търговия и структурните промени в земеделието (Министерство на земеделието и храните, 2025**)**. Животновъдството също има традиции, но в последните години се наблюдава спад в неговия относителен дял.

Вторичният сектор заема важно място в икономиката на страната и включва промишлеността, енергетиката и строителството. Възможностите за развитие на индустриалния сектор са свързани с модернизиране на производствената база, насърчаване на иновациите и повишаване на конкурентоспособността на предприятията (Пантелеева, 2015).България има развита преработваща промишленост, като особено значение имат хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето, металургията и химическата индустрия. Енергийният сектор също е стратегически важен, като включва производство на електроенергия от различни източници. Строителството се развива динамично, особено в големите градове и туристическите региони.

Третичният сектор е водещ в структурата на българската икономика. Той включва широк спектър от услуги като търговия, транспорт, туризъм, финанси, образование, здравеопазване и държавна администрация. Туризмът е един от най-важните отрасли, като България привлича посетители с морски, планински и културен туризъм. Банковият и финансовият сектор също е стабилен и добре развит. През последните години се наблюдава нарастване на дела на услугите в БВП.

В България четвъртият сектор се развива предимно в големите градове като София, Пловдив и Варна, където са концентрирани множество IT

компании и технологични центрове. Страната ни постепенно се утвърждава като конкурентна дестинация за аутсорсинг и софтуерни услуги. Развитието на този сектор допринася за повишаване на конкурентоспособността на икономиката, привличане на чуждестранни инвестиции и създаване на висококвалифицирани работни места, като същевременно ускорява процеса на модернизация на националното стопанство.

Тенденции за развитие на отрасловата структура в България

В условията на съвременните икономически процеси е важно не само да се анализира настоящото състояние на отраслите в България, но и да се обърне внимание на перспективните отрасли, които могат да бъдат двигатели на бъдещото икономическо развитие.

Първо: СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

България внася селскостопанска продукция и храни за над 3,5 милиарда евро на полугодие (над 7 милиарда евро на годишна база). Въпреки че страната е нетен износител на суровини (зърно), тя внася изключително висок дял от преработените храни и над 90% от пресните плодове и зеленчуци за вътрешно потребление. Докато България изнася основно суровини с ниска добавена стойност (например пшеница и слънчоглед), тя внася скъпи готови хранителни продукти и плодове и зеленчуци.

Селското стопанство трябва да е първи приоритет по следните причини:

1. Той осигурява хранителен суверенитет за нацията, т.е. осигурява достъп до качествена храна, отговаряща на строги стандарти, с което пази здравето на нацията. Устойчивото развитие на селското стопанство има стратегическо значение, защото свързва икономическата активност с продоволствената сигурност, ефективното използване на ресурсите и жизнеспособността на селските територии (Личев, 2024).
2. Селското стопанство е фундаментален отрасъл, който снабдява индустрията с жизненоважни суровини, разделени в следните основни направления:
    - Хранително-вкусова промишленост: Осигурява зърно, месо, мляко, плодове и зеленчуци за преработка, консервиране и производство на напитки.
    - Енергетика: Предоставя биомаса и култури за производство на биогорива (биоетанол, биодизел) и биогаз.
    - Фармацевтична и козметична промишленост: Снабдява с билки, етерични масла (напр. розово масло) и технически масла, използвани за лекарства, кремове и парфюми)

ВТОРО: ЛЕКА ПРОМИШЛЕНОСТ

Преработващата промишленост остава най-големият сектор в българската икономика (Ганев, 2025), като реализира 20% от приходите от про-

дажби и създава 22% от добавената стойност на всички нефинансови предприятия в страната. Преработващата промишленост следва да се разглежда като ключов индикатор за индустриалния потенциал на страната, тъй като нейните основни показатели отразяват както производствения капацитет, така и възможностите за експортна конкурентоспособност (Личев & Личев, 2026). Ако изключим от показателите София, която е доминирана от услугите, тя носи 1/3 от приходите от продажби и добавената стойност и има огромно значение за развитието на регионите. Промишлеността в България отчита над 100 млрд. лв. нетни приходи от продажби, създава добавена стойност за 22,3 млрд. лв. и дава работа на близо 500 хил. души. Половината от приходите от продажби идват от външни пазари – над 53 млрд. лв., което показва конкурентоспособността на сектора, както и зависимостта от глобалните събития и състоянието на големите европейски икономики.

ТРЕТО: ТУРИЗЪМ:

Туризмът е структуроопределящ отрасъл в България, който формира между 11% и 13% от националния БВП (включително свързаните индустрии), а приходите от входящ туризъм надхвърлят 7.3 милиарда лева годишно (Министерство на туризма, 2025; WTTC, 2025). Секторът осигурява и поне 12% от общата заетост в страната. Секторът генерира над 16.7 милиарда лева, с прогнози за ръст до над 22 милиарда лева през следващото десетилетие.

България има капацитет и може да развива успешно различни видове туризъм:

- морски и планински туризъм
- балнео и СПА-туризъм. България е на 2-ро място в Европа по брой на минералните извори.

Данните от Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) показват, че за периода октомври 2024 г. – януари 2025 г. най-голям брой туристически посещения са регистрирани във Велинград – близо 124 хиляди, съобщиха от Министерството на туризма пред Bgtourism.bg. Разлог отчита над 66 хиляди посещения, като повече от 41 хиляди от тях са в село Баня. В Хисаря броят на туристите надхвърля 63 600, а в Павел баня – над 46 хиляди. В Сандански са отчетени над 42 хиляди посещения, а в Казанлък – повече от 28 хиляди. През последните години големите инвестиции в базите и в предлаганите в тях услуги позиционираха страната ни не само като европейски лидер в СПА туризма, но и устойчиво утвърдиха България като целогодишна дестинация за висококачествен балнео и СПА туризъм.

Особено значение имат още културно-историческият туризъм и ски туризмът, които допълват туристическия потенциал на страната.

ЧЕТВЪРТО: АУТОСОРИНГ:

Това е бизнес практика, при която една компания възлага изпълнението на определени задачи, дейности или бизнес процеси на външен доставчик, вместо да ги извършва сама. Това спестява разходи и позволява на бизнеса да се фокусира върху основните си приоритети.

Аутсорсинг индустрията (BPO и ITO) в България е сред основните двигатели на икономиката, заемайки около 9% от БВП. Годишните доклади на AIBEST разглеждат сектора на бизнес услугите и технологичните услуги в България чрез показатели като брой компании, заетост, принос към БВП и географско разпределение на индустрията (AIBEST, 2024).Страната се нарежда в Топ 25 глобални дестинации и предлага конкурентно предимство чрез отлично владеене на чужди езици и добро образование.

България може да развива различни логистични и бизнес услуги като:

- писане на съдържание;
- маркетинг;
- управление на човешки ресурси;
- счетоводство;
- инженерство;
- изследвания и дизайн;
- финансови и IT услуги.

София продължава да бъде водещият аутсорсинг хъб с фокус върху IT, развойна дейност и високоплатени BPO услуги. Пловдив, Варна, Бургас и Велико Търново също бележат развитие, привличайки компании, търсещи по-ниски оперативни разходи.

ПЕТО: МАШИНСТРОЕНЕ

България има традиции в машиностроенето. Казанлък е център на военното производство и на хидравликата.

През 2025 г. машиностроенето в България затвърди позицията си на ключов експортно ориентиран отрасъл. Секторът отбеляза траен преход към автоматизация, роботизация и производство на нишови, високотехнологични компоненти. Отрасълът продължава да реализира над 50% от продукцията си на външни пазари, като фокусът пада върху специализирано оборудване за автомобилната индустрия, електрониката и машиностроенето.

Има подготвени кадри и много професионални гимназии по машиностроене.

Перспективни направления за развитие на българското машиностроене са:

1. Развитие на електромобилността: България има потенциал да се превърне в център за производство на компоненти за електромобили.
2. Производство на машини за преработка на отпадъци: С нарастващото внимание към опазването на околната среда, търсенето на такива машини ще продължи да расте.

3. Индустрия 4.0: Въвеждането на цифрови технологии в производството може да повиши ефективността и да създаде нови възможности за българските машиностроители.
4. Сътрудничество с чуждестранни компании: Партньорствата с големи международни компании могат да помогнат на българските предприятия да достигнат до нови пазари и да получат достъп до най-новите технологии.

Развитието на тези отрасли може да допринесе за по-устойчива и конкурентоспособна българска икономика, основана на ефективно използване на ресурсите, човешкия потенциал и технологичното развитие.

Заключение

Отрасловата структура на икономиката е един от основните фактори, които определят възможностите за развитие на всяка държава. Тя показва начина, по който се разпределят ресурсите, производствените дейности и човешкият потенциал между различните отрасли и влияе пряко върху икономическия растеж, заетостта и конкурентоспособността.

Анализът на отрасловата структура на България показва, че страната има разнообразна икономическа база, включваща земеделие, промишленост, услуги и високотехнологични дейности. Въпреки нарастващото значение на услугите и информационните технологии, традиционните отрасли като селското стопанство, преработващата промишленост и машиностроенето продължават да имат стратегическо значение за икономическата стабилност.

Бъдещото развитие на българската икономика зависи не само от запазването на съществуващите отрасли, но и от насочването към производства и дейности с по-висока добавена стойност. Особено перспективни са развитието на селското стопанство като фактор за хранителен суверенитет, машиностроенето като експортно ориентиран сектор, туризмът като използване на природните и културните ресурси на страната, както и аутсорсингът и технологичните услуги като основа на икономиката на знанието.

В условията на дигитализация, автоматизация и глобална конкуренция България трябва ефективно да използва своите природни ресурси, човешки капитал и технологичен потенциал. Балансираната отраслова структура, основана на съчетаване на традиционни силни страни и нови иновационни направления, е важна предпоставка за устойчиво икономическо развитие и повишаване на конкурентоспособността на страната.

Използвана литература

Денева, А. (2013). *Индустриална икономика: Учебник за студентите на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов*. Академично издателство „Ценов“.

Ганев, П. (2025, 27 март). Скритият потенциал на леката ни промишленост. *Мениджър*.

Личев, А. (2024). *Устойчивото развитие – теоретична рефлексия и визия за практическо приложение в селското стопанство и селските територии в България.* Академично издателство „Ценов“.
Личев, А., & Личев, Т. (2026). *Преработващата промишленост в България – основни показатели*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
Министерство на земеделието и храните. (2025). *Годишен доклад за състоянието и развитието на земеделието – Аграрен доклад 2025*.
Министерство на туризма. (2025). *Годишни резултати в туризма през 2024 г.*
Национален статистически институт. (2025). *Брутен вътрешен продукт (БВП) – национално ниво – 2024 година: Актуализирани данни*.
Пантелеева, И. (2015). *Възможности за развитие на индустриалния сектор на България* [Доклад]. Академично издателство „Ценов“.
AIBEST. (2024). *Annual industry report 2024*.
Bgtourism.bg. (2025, 17 февруари). *Стабилен интерес към СПА туризма в България*.
European Commission. (2025). *2025 Country Report – Bulgaria*.
World Bank. (n.d.). *Agriculture, forestry, and fishing, value added (% of GDP)* [Data set]. World Development Indicators.
World Travel & Tourism Council. (2025). *Bulgaria travel & tourism economic impact factsheet*.